

سەردانى فوئاد حسين بو تاران، له سيبەرى ئەمن و ھەلبژاردن دا

03-02-2021

نووسەرەکان

زریان رۆژھەلاتی

کورتە : فوئاد حسين وەزیری دەرەوہی عێراق بە سەردانیکی چاوەڕواننەکراو چووہ تاران. لەماوہی نزیکەي 4 مانگی رابردوو شدا، ئەمە دووہمین سەردانی وەزیری دەرەوہیہ بو ئێران. کۆتاییەکانی مانگی 9ی ئەمسال، دواي بڵاوبوونەوہی ئەگەری داخستنی بانیۆخانەي ئەمریکا لە بەغدا بەھۆی ھێرشى گرووپە چەکدارەکان،

زیران رۆژھەڵاتی

بەرابی

فوناد حسێن وەزیری دەرەوێ عێراق بە سەردانیکی چاوەڕواننەکراو چوو تاران. لە ماوەی نزیکەی 4 مانگی رابردووشدا، ئەمە دووھەمین سەردانی وەزیری دەرەوێیە بۆ ئێران. کۆتاییەکانی مانگی 9ی ئەمسال، دواي بۆبوونەوێ ئەگەری داخستنی بۆئۆزخانەي ئەمریکا لە بەغدا بەھۆی ھێرشێ گرووپی چەکدارەکان، فوناد حسێن چووبوو تاران. کاتی سەردانەکەي ئەمجارەیشی سەرنجپراکێشە چوونکە:

بەکەم- تەنھا چەند رۆژ دواي پەيوەندییەکی تەلەفۆنی نیوان وەزیری دەرەوێ عێراق و ھاوتا ئەمریکییەکەي دیت.

دووم- دواي سەردانە جەنجاڵییەکەي جنین ھاس پلاسختارت بۆ ئێران دیت کە گوتی بۆ پالپشتی لە سەقامگیری عێراق کردوومە.

سێیەم- ئەم سەردانە دواي ئەو دیت کە ئێران لە ھەلۆیستی بیلائیەنی عێراق، لەبارەي پێشنیاری ئەمریکا لە دانوستاندەکانی بودجەي 2021ی نەتووەیە ککرتووھەکان لە سەرھەتای ئەمسال، بۆ زیادکردنی 2 ماددەي تاییبەت بە زیندووکردنەوێ کۆمیتەي سزاکانی ئێران، قەلسن و ھەندیک لە شروۆھەکارانی نزیکي دەولەتیش، لەوھدا فوناد حسێن بەخەتابار دەزانن. [1]

ھۆکارەکانی سەردانەکەي فوناد حسێن

لە دواي دەستبەکاربوونی ئیدارەي نوێي ئەمریکاوھە تا ئیستا بێجگە لە چەند ھێرشیکي کەم، ھێرشێ گەورەي وا بۆ سەر نێردە دیپلۆماتییەکان و کاروانی لۆجستی ھاوپەیمانان رووینەداوھ. ھەلبەت ھێشتا روون نییە کە دواي لیدوانی بەرپرسیانی سیاسەتی دەرەوێ ئەمریکا سەبارەت بە ریککەوتنەوێ ئەتۆمی لەگەل تاران، جموجۆلی گرووپی چەکدارەکان زیاتر دەبنەوھە یان نا. بەلام وردبوونەوھ لە ھێرشەکان بەروونی دەریدەخات کە پەيوەندییەکی راستەوانە لەنیوان زیادبوونی گرۆییەکانی ئەمریکا و ئێران لەگەل ھێرشەکاندا ھەبە. بەو واتایە کە ھەرۆختی گزۆی ئەو دووانە زیادبوویت، ژمارەي ھێرشەکانیش لە عێراق زیادیان کردووە.

سەردانەکەي فوناد حسێن بۆ تاران دواي ئەو دیت کە نزیکەي ھەفتەیک بەرلە ئیستا پەيوەندییەکی تەلەفۆنی لەگەل ئانتۆنی بلینکن، ھاوتا ئەمریکییە کردووە و تیییدا باسیان لە چوار بابەتی دیالۆگی ستراتیژی، شەری دژی تیرۆر، سەقامگیری ناوچەي و ئابووری عێراق کردووە. [2] لەو چوار بابەتەش لانیکەم سیانیان پەيوەندی راستەوانەي بە ئێرانەوھە ھەبە. بەرلە ھەمووشتیک، ئێرانیش دەبوو ھاوشیوێ ئەمریکا دیالۆگی ستراتیژی لەگەل عێراق ھەبیت و مانەوێ ھێزەکانی ئەمریکا و نفووزی ئەو وڵاتە لە عێراق، بەشێوھە درێزخایەن بە زبانی خوێ دەزانیت. ئەمریکا و عێراقیش ریککەوتوون "بەمزوووانە" درێزە بە دیالۆگی ستراتیژی خوێان بدەن. روانگەي ئەمریکی و ئێرانی سەبارەت بە سەقامگیری لە رۆژھەڵاتی نیوھەرست و رۆلی عێراقیش دژی بەکن. یارمەتیدانی ئابووری عێراقیش دەتوانیت لای ئێرانییەکان وەک ھەزەشە لیکبدریتەوھ. بە تاییبەتی سەربەخوێی بەغدا لە وزەي ئێران وەک کارەبا و غاز، بابەتیکە کە واشنتن گەلێکجار دووپاتی کردۆتەوھ و ئەگەر ئەوھش رووبدات، کارتەکانی دەستی ئێران لە عێراق لاوازتر دەبن. لە ھەمانکاتدا، ئەمریکاو عێراقیش لەوھ ناگادارن کە لەوانەبە ھەرچۆرە ریککەوتنیکي نیوانیان، لانیکەم بەبێ رەچاوکردنی بەشیک لە خواستەکانی ئێران، گرتی بۆ درووست بێت. بۆیە لەوانەبە ئەم سەردانەي فوناد حسێنیش لەو ئاراستەیدا بێت. جا چی بە گەیانندی پەيامنیکي ئەمریکی یان بۆ لەبەرچاوگرتنی خواستی ئێران بێت.

سەردانەکەي فوناد حسێن دواي ئەوھش دیت کە جنین پلاسختارت چەند رۆژ بەرلە ئیستا لە تاران بوو. عەلی ئەکبەر ویلائیەتی راویژکاری رابەری ئێران گوتوویتی ئیمە نامانەویت وڵاتانی دەرەوھ دەست لە کاروباری ناوخی عێراق وەربدەن و ئامادەي وڵاتەکەیشی بۆ "ھەرچۆرە ھاوکارییەک" بۆ عێراق راگەیانووھ [3] و لەسەر ھەلبژاردنییش لەگەل پلاسختارت قسەیان کردووە. یونامیش رایگەیانووھ کە سەردانەکەي پلاسختارت، لە چوارچۆی بپاری 2522ی سالی 2020ی ئەنجومەنی ئاسایشی نیوھەرستیدا بۆ پشنگیرکردن لە سەقامگیری عێراق بوو. [4] ئەوھش گەلێک بابەتی جیاجیا، لە ئاسایشەوھ بگرە ھەتا وزە و دیالۆگی ناوچەي و... لە خو دەگرت.

بە ئەگەری زۆرئەو "پالپشتییەکەي" کە پلاسختارت بۆ سەقامگیری عێراق لە تاران بە داویدا گەراوھ، پەيوەندییەکی زۆری بە شەری داعشەوھ نییە. چوونکە ھیزی بەکلاکەرەوھ لە شەری دژی داعشدا ھاوپەیمانێ نیوھەرستییەو دواي تەقینەوھەکانی ئەمدواییە بەغداش، ژمارەي ھێرشێ ھاوپەیمانان و ئۆپەراسیۆنەکانی عێراق بۆسەر داعش زیادیان کردووە. بەدەر لە داعش، ئەوھي سەقامگیری عێراق

تیکدهات، ئەگەری زیادبوونەوهی ھێرشى گرووپە چەكدارەکان بۆ سەر نێردە دیپلۆماتییەکان و کاروانى لۆجستى ھاوپەیمانان، بەرپۆه ئەچوونى ھەلبژاردن و سەرپێچى ھەندىك لە گرووپە چەكدارییەکان لە دەسەلتای دەولەتە. نەھینییەكى ئاشکرایشە كە ئەو "كۆمەك و ھاوکارییە"ش كە ئەگەر ئێران بیهوێت بە عێراقى بکات، زیاترلەو بوارانەداپە.

پلاسخت لە گەرمى ھێرشەکانى لە ئۆکتۆبەرى سالى رابردووشدا، لەگەڵ عەبدولعەزیز ئەلمحەمەداوى- ابوفدك، كۆبوونەوهى كردو دواى ئەوھش، خاوبوونەوھەيك لە ھێرشى گرووپە چەكدارەکاندا درووست ببوو.

لەبارەى ھەلبژاردن، ئەوھى لە وتەکانى ویلايەتى دەخوینرێتەوھ ئەوھەيكە رەنگە ئێران بە ھەبوونى ژمارەھەيكى زۆرى چاودێرانى بیانى بۆ ھەلبژاردن ناپازى بێت كە وەزارەتى دەرەوھى عێراق بە تەمايە بانگھێشتیان بکات. رۆژنامەى كەبھانى ئێرانى، پاساویكى بۆ ئەوھ باسكردووھ كە "رەنگە چاودێرانى بیانى ھەلبژاردن بێلايەن نەبن." [5] ئەمە بێجگە لەوھى كە ئەو گرووپانەى كە بە نزيك لە ئێران ھەژمار دەكرێن، لەسەر كاتى ھەلبژاردنیش ناپازین و، زیاتر حەزبان لە ھەلبژاردن لە وادەى ياسایى خۆپە.

ئەنجام

دەشتى سەردانەكەى فوئاد حسین بۆ تاران، رەھەندىكى بەھیزى دەرەكى و نێو خۆپى ھەبیت. پەيوەندى ئەمريكا و عێراق لەلايەك و پەيوەندى عێراق و ئێرانیش لەلايەكى ديكە، بابەتى مانەوھى ھێزەکانى ئەمريكا، لەگەڵ ئەگەرى زیادبوونەوهى ھێرشى گرووپە چەكدارەکان، بە تايبەتى دواى ئەوھى كە ئێرانییەکان خەريكە بېھيووا دەبن لەوھى كە ئیدارەى بايدن بە پەلە بگەریتەوھ ناو رێككەوتنى ئەتۆمى 1+5، مژارى گرنگن.

دوابەدواى تەقینەوھەکانى تەيرانى بەغدا، سەرۆكۆھزیران زنجیرەھەيك گۆرانكارى گرنگى لە پۆستە ئەمنییەکاندا كرد و وەزارەتى دەرەوھى عێراقیش رايگەياندووھ كە ئەوان ژمارەھەيكى زۆرى چاودێرى بیانى بانگھێشت دەكەن تا ئاگان لە ھەلبژاردن بێت. ئەگەر ئەمنى ھەلبژاردن ھەبیت بە باشى چاودێرى بكریت و پێچەوانەى ھەلبژاردنەكەى رابردووش، خەلكىكى زۆر بەشدارى بكەن، ئەگەر زۆرە كە نەخشەى سیاسى لە عێراق بگۆریت. لەوانەھە ئەمەش ئەو گۆرانە بێت كە ئێران لێى نیکەران بێ و بیهوێت لە پشتنەوھ دانووستاندنى لەسەر بکات!

[1] <http://www.irdiplomacy.ir/fa/news/1998686> - سايتى دیپلۆماسیى ئێرانى ھى سادقى خەرازى برازای كەمال خەرازى وەزیرى پێشووى دەرەوھى ئێرانە و سەید عەلى موسەوى خالى سەرنووسەرپەتە. خوشكى سادقى خەرازى، ھاوسەرى مەسعود خامنەپى كورپى رابەرى ئێرانە و خودى خەرازیش، راویژكارى وەزیرى دەرەوھى ئێرانە.

[2] <https://www.mofa.gov.iq/2021/01/?p=20800>

[3] [/https://velayati.ir/fa/news/2734](https://velayati.ir/fa/news/2734)

[4] -

https://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=13719:un-special-representative-visits-tehran-to-support-stability-in-iraq&Itemid=605&lang=en

[5] <http://kayhan.ir/fa/issue/2063/12> -